

Олн äмтнä джиргълин тöлä

Хальмгин унцатрэн у теэгт, зүг өндөр-өндөр толгса газрмуд джирлгэ дагдж бөддсн болад, телш газрмудасн йилгърнä. Хаврин сержнъвсн салкн деед үзгäсн äклäд кесгтэн үлэггäд, көкрäd ургсн ногъга шарлулад, газрин хагсаггäд бääв.

Революц болхас урд Вагъ-Дөрвд селänäс их хол биш ууджмд нег баахн хальмг хотн бääсмн, болв өн хотна бор-бор ишкä гермүдн, газрин шарлсн өнгäс икär йилгърдж үзгдгө билä. Нег өдр хотн дунд, халцха газр деер бичкн, көвүд шууглдад шагъа наадцхав. Хотнас зөвär уухнд малмуд йовцхана...

Зөвär олн хөөнä ард, цагъан ноха дахулсн, долан — нääм күрсн Уүлнч көвүүн тал ах хөөч — далн зургъата Көклäд өвгн бөрддж ирв.

Өвгн зäмлäд суучкад, хавтхасн ганзан гаргъдж авад, тэмкдэн, цäкүр цäкäд тал орулцкад, келв:

— Би джирн долан джилд малин ард йовнав, хөрн эвнд заргддж, мухла болдж йовнав. Баянудин мал äрүлäd өн джирн долан джилд нег амрчигн угав, сән чигн юм үзäд угав. С.М. эзнäс, өн олн джилин дотр, мнн көдлмш сән гидж келсинь сонъс ад угав. Бидн, харчуд, харнъгү тöлädän өндн игäд көлсән идүлäd бääнäдн.

— Уүлнч, чамд өгчäх селвгм — сургъуль сурхмч, чини эцкчн — хотндан тоомсрта күн билä, бийн баахн сургъульта болсн деерән, хотна школд багшилдж йовсмн.

Чи болхла, эрк биш сургъуль сурхмч, хүвäsн цöкрхмн биш, өнчмб гидж бичä ууль, санагъан бичä зов...

Даруж джилин намрас авн Уүлнч хотна школд орв. Хотна школиг сäв-

нär сурсн тöлädн 1913 джил Уүлнч Ääдрхн балгъснур илгäгдв. Тендэн хальмг пансионатд өн 1917 джил вүртл сурв. Алдр Октябрьск революциг Уүлнч, Ääдрхн балгъсн деер төсв...

1919 джил Уүлнч Москва балгъснд Свердловин пертä Комвузд оч сурв. Эн университетд сурчаггäд алдр вожд Ленинä лекциг дөрв дагдж сонъсв.

Хөөнн Улац Цергин зерглänd цергллгн, Малодербетовск района эрдм-сургуулин äнгд көдллгн...

1920 джилг Уүлнч маршиго. Эн джил Коммунистическ партин зерглänd эн орв. Олн өдлмшт икär шундж орцкад, ик даалгъвр күцäдж йовла. 1921 джил партин обкомин путевкар Москван университетд эмчин сургъульд орад, 1927 джил терүгән төгсөв.

Тер цагас нааран Уүлнч Семенович Эренценов 32 джилин эргцд эмчär көдлджäн: 1928—1931 джилмүдт Хальмг таньгчин эрүл-менд харлгъна ахлач, цаарандн Хальмг таньгчин курорт «Тинакд» эмч болн директор, Москва балгъснд олн джилд эмчлгн. Тöрскән хәрсчч дääнä цагт Астраханск областин эрүл-менд харлгъна көдлш толгъалгн, түүнä хөбн Красноярск крайд эмчин көдлмш...

1957 джилин хаврас нааран үр Эренценов Юстинск района эрүл-менд харлгъна äнгин заведующ болн район больницин ах эмч болад, ода вүртл көдлджäнä.

Эренценов көдлмштэн ирдж көдлхдн, района больниц бичгäхн герт бääлä, хойрхн эмч көдлджälä. Дөрвн совхозин больницд эмчир уга билä.

Больницин инвентарь тату-таргт бääсмн.

Ур Эренценов района центр — «Цагъан амн» деер 1958 джил ик больниц тосхлгнд зөвär килмджән өгв. Ода болхла, эн больниц тавн күн кевтх ормта, хирургическ, терапевтическ болн хаяндн гемин äнггстä.

Эн джил района поликлиник тосхгдв, рентгенкабинет, күүкд улсин болн бичкдүдин кабинетмүд секгдв.

Ода Юстинск района больницд зургъан эмч көдлджәнä. Ур Эренценовин гарджаб, района больниц — Хальмг Республикин сән гисн больницсин негн. Эмч Эренценов — терапевт — өдр болгн 30-40 кү хäläдж өмнä.

Эн бийн — сән медрлtä, дотр гемин эмч, 1941 джил Москвад, Боткинä пертä больницд дотр гемин, клиническ ординатур төгсälä, У. С. Эренценов — Юстинск района эмчрин ах консультант, Энүнä гардвар көдлджä багъ наста арвн баахн эмч бääнä.

Сар болгн эмчнртäгъан конференц кенä. Тер конференцд бийн доклад, лекцс умшсн деерән, наадж эмчнртән тиим даалгъвр өгч келгүлнä.

Дамшилта эмч, үнн седжлärн көдлгч көдлч — Эренценов, района олн äмтн болн эмчир дундан ик күндtä болн тоомсртад тоолгднä. 1958 джил Юстинск района куч-көлсчнр энүг района Советин депутатд суыгъ. Цуг насн-джиргълän көдлмштән өгч, гүдждрж көдлсндн эмч Эренценов Уүлнч Семенович 1959 джил Күч-көлснä Улац Туг орденär ачлгдв, РСФСР-н ачта эмчин нер зүүв.

НÄÄМНÄ Лидж.

Хальмг республикин ах терапевт.